

2018-08-23
S2018/04563/FS (delvis)

Socialdepartementet

Tandvårds- och
läkemedelsförmånsverket
Box 22520
104 22 Stockholm

Uppdrag att genomföra förstudier om apoteksindikatorer och om en försöksverksamhet med en farmaceutisk tjänst på apotek

Regeringens beslut

Regeringen ger Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) i uppdrag att genomföra två förstudier.

Den ena förstudien ska avse framtagandet av indikatorer för att mäta öppenvårdsapotekens verksamhet inom grunduppdraget och ska syfta till att precisera syftet med sådana indikatorer, kriterier för lämpliga indikatorer, hur de ska mätas och följas upp samt hur resultaten ska tillgängliggöras.

Några allmänna kriterier som bör vara vägledande är att indikatorerna ska vara tydliga, relevanta, rättssäkra och utslagsgivande. Även Läkemedelsverkets tidigare rapporter och erfarenheter i fråga om kvalitetsindikatorer ska utgöra ett underlag för TLV:s arbete.

TLV ska samråda med apoteksbranschen och andra intressenter som identifieras i detta arbete.

Den andra förstudien ska avse förutsättningarna för att genomföra och utvärdera en försöksverksamhet med en farmaceutisk tjänst på öppenvårdsapotek för en avgränsad kundgrupp och som syftar till att uppnå ökad följsamhet till ordinerad behandling. TLV ska i förstudien bl.a. analysera juridiska förutsättningar, behov av tillgång till ytterligare data och samverkan med olika aktörer i samband med planering, genomförande och utvärdering av försöksverksamheten.

TLV får för uppdragets genomförande använda 1 000 000 kronor under 2018. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 29 Ordnat införande och strukturerad uppföljning. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska inkomma till Kammarkollegiet senast den 1 december 2018. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2019. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 december 2019.

Rekvisitionen, redovisningarna och eventuell återbetalning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Indikatorer för öppenvårdsapotekens verksamhet

Regeringen gav 2013 Läkemedelsverket i uppdrag att utveckla nationella indikatorer för god patientsäkerhet, tillgänglighet och kvalitet på apotek. I uppdraget angavs att syftet med de så kallade kvalitetsindikatorerna var att allmänheten skulle få ett underlag för att kunna göra jämförelser av olika apoteksaktörers kvalitet och säkerhet. Uppdraget ledde till att Läkemedelsverket tog fram en uppsättning av kvalitetsindikatorer som till övervägande del avsåg apotekens basverksamhet. Läkemedelsverket bedömde dock att dessa indikatorer inte gav konsumenterna tillräckligt underlag för att särskilja apoteken utifrån tillgänglighet, kvalitet och patientsäkerhet.

I propositionen Kvalitet och säkerhet på apoteksmarknaden (prop. 2017/18:157) föreslås att öppenvårdsapotekens grunduppdrag förtydligas och sammanställs i en särskild paragraf i lagen (2009:366) om handel med läkemedel. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 augusti 2018. I grunduppdraget ingår att tillhandahålla läkemedel, att ge information och rådgivning och att hantera utbyte av läkemedel.

Regeringen bedömer i propositionen att indikatorer för att mäta och följa upp apotekens verksamhet inom grunduppdraget kan vara värdefulla för att ge patienterna ytterligare information och stärka apotekens incitament att

förbättra kvaliteten inom grunduppdraget. Sådana indikatorer behöver dock utformas med omsorg för att de avsedda effekterna ska uppnås. Syftet behöver också tydliggöras ytterligare. TLV bedöms vara en lämplig aktör för uppgiften att ansvara för framtagande och fortsatt hantering av apoteksindikatorer. TLV bör därför få i uppdrag att genomföra en inledande förstudie för att klargöra förutsättningarna och inriktningen för det fortsatta arbetet. Förstudien ska kunna ligga till grund för det fortsatta arbetet med att ta fram indikatorerna.

Försöksverksamhet med en farmaceutisk tjänst

I propositionen bedömer regeringen vidare att en försöksverksamhet bör genomföras för att ge bättre underlag för den fortsatta utvecklingen av farmaceutiska tjänster med fokus på rådgivning och bättre läkemedelsanvändning. Försöksverksamheten ska enligt vad som anges i propositionen utformas för en avgränsad kundgrupp och syfta till att uppnå ökad följsamhet till ordinerad behandling. Tjänsten ska kunna definieras som verksamhet utöver det som apoteken förväntas leverera genom grunduppdraget. En analys av ersättningsmodeller inför en eventuell offentlig finansiering föreslås ingå i uppdraget. Av propositionen framgår att försöksverksamheten bör initieras och utvärderas av TLV.

Regeringen delade den uppfattning som TLV framfört i sitt remissvar att det finns ett antal frågor och förutsättningar som behöver analyseras för att en försöksverksamhet ska kunna genomföras. Det handlar bl.a. om att identifiera tänkbara alternativ och utreda de juridiska förutsättningarna och hur tillgången till data för uppföljning ska säkerställas. Valet av tjänst kräver överväganden kring praktisk genomförbarhet, men tjänsten bör också ha förutsättningar att skapa god samhällsnytta i förhållande till de insatser som görs. Dessa inledande och förberedande analyser och bedömningar bör göras inom ramen för en förstudie. Förstudien bör också belysa hur samverkan kan ske med olika aktörer i samband med planering, genomförande och utvärdering av försöksverksamheten. Förstudien bör vidare inkludera hur analysen av ersättningsmodeller ska genomföras. TLV bör därför få i uppdrag att genomföra en förstudie för att klargöra förutsättningarna och

inriktningen för en försöksverksamhet med farmaceutiska tjänster på apotek.
Under arbetet med förstudien bör TLV föra en dialog med bl.a. företrädare
för apoteken, vården, universitet och högskolor och berörda myndigheter.

På regeringens vägnar

Annika Strandhäll

Helena Santesson Kurti

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/Ba
Kammarkollegiet
Läkemedelsverket